

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILO JÄÄSKINEN
prednesené 18. júna 2013¹

Spojené veci C-241/12 a C-242/12

Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV
a
Belgian Shell NV

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Rechtbank te Rotterdam (Holandsko)]

„Životné prostredie — Nariadenie (EHS) č. 259/93 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov — Smernica 2006/12/ES o odpadoch — Pojem odpad — Výrobok, ktorý nezodpovedá požadovanej akosti v dôsledku náhodného znečistenia“

I – Úvod

1. Prejednávaná vec sa zaoberá otázkou, či Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV a Belgian Shell (ďalej len spoločne „Shell“) prepravil na jedno zo svojich miest podnikania v Holandsku odpad, približne 333 000 kilogramov ropného výrobku, ktorý mu vrátil späť kupujúci v Belgicku. Kupujúci nesmel skladovať ani uchovať ropný výrobok, ktorého chybné zloženie bolo zapríčinené neúmyselne pri nakládke pôvodnej zásielky tohto výrobku smerujúcej z Holandska do Belgicka. Vnútroštátny súd sa v rámci trestného konania proti Shell pre nedodržanie procesných predpisov stanovených právnymi predpismi EÚ a holandskými právnymi predpismi týkajúcimi sa prepravy odpadov, obrátil na Súdny dvor s otázkou, či ropný výrobok je „odpadom“.²

2. Článok 3 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva³ vyžaduje, aby bol pohyb odpadu oznámený príslušnému orgánu štátu určenia vopred, zatiaľ čo článok 5 ods. 1 nariadenia č. 259/93 vylučuje prepravu bez povolenia. Na obe tieto povinnosti sa vzťahuje zásada obozretnosti stanovená v článku 191 ods. 2 ZFEÚ,⁴ pričom je nesporné, že Shell prepravu ropných výrobkov príslušným orgánom neoznámil, a nemal na to ani povolenie.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Samostatné konania pred Rechtbank te Rotterdam proti Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV a Belgian Shell BV boli spojené uznesením Súdneho dvora z 2. júla 2012.

3 — Ú. v. ES L 30, s. 1; Mim. vyd. 15/002, s. 176, naposledy zmenené, pokiaľ ide o prejednávanú vec rozhodnutím Komisie 1999/816/EHS z 24. novembra 1999, ktoré v zmysle článkov 16 ods. 1 a 42 ods. 3 prispôsobuje prílohy II, III, IV a V nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 316, s. 45; Mim. vyd. 15/004, s. 339). Poznávam, že podľa článku 61 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu (Ú. v. EÚ L 190, s. 1), nariadenie č. 259/93 bolo zrušené s účinnosťou od 12. júla 2007. Vzhľadom na to, že v prejednávaní veci je príslušným obdobím september 2006, spravuje sa *ratione temporis* nariadením č. 259/93.

4 — Poznávam však, že ustanovením Zmluvy, ktoré upravuje zásadu obozretnosti uplatniteľnú *ratione temporis* v prejednávaní veci, je článok 174 ods. 2 ES.

II – Právny rámec

3. Právny rámec, relevantný pre tento spor, naznačuje spojitost medzi definíciou odpadu v smernici 2006/12/ES Európskeho parlamentu a Rady z 5. apríla 2006 o odpadoch (ktorá nadobudla platnosť 17. mája 2006)⁵ a povinnosťami stanovenými v nariadení č. 259/93. Táto spojitost je nasledovná.

A – Nariadenie č. 259/93

4. Šieste, deviate a osemnásť odôvodnenie nariadenia č. 259/93 stanovujú:

„keďže je dôležité organizovať kontrolu a riadenie prepravy odpadu spôsobom, ktorý zohľadňuje potrebu zachovať, chrániť a zlepšovať kvalitu životného prostredia;

...

keďže preprava odpadu sa musí vopred oznámiť príslušným orgánom, aby mohli byť presne a včas informované najmä o druhu, pohybe a zneškodnení alebo zhodnotení odpadu tak, aby tieto orgány mohli vykonať potrebné opatrenia na ochranu ľudského zdravia a životného prostredia, vrátane možnosti vzniesť odôvodnené námietky proti preprave;

...

keďže v prípade nedovolennej prepravy musí osoba, ktorej konanie je príčinou takej prepravy, prevziať späť a/alebo alternatívnym a environmentálne vhodným spôsobom odpad zneškodniť alebo zhodnotiť; keďže, ak tak neurobí, musia zakročiť samotné príslušné orgány štátu odoslania alebo určenia“.

5. Článok 2 písm. a), i) a k) nariadenia č. 259/93 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

a) odpad je odpad definovaný v článku 1 písmen[e] a) smernice 75/442/EHS;

...

i) zneškodnenie je nakladanie s odpadom definované v článku 1 písm. e) smernice 75/442/EHS;

...

k) zhodnotenie je nakladanie s odpadom definované v článku 1 písmen[e] f) smernice 75/442/EHS;

...“⁶

5 — Ú. v. EÚ L 114, s. 9. Pozri článok 21. Genéza definície a kontroly prepravy odpadu je nasledujúca. Článok 1 smernice Rady 75/442/EHS z 15. júla 1975 o odpadoch (Ú. v. ES L 194 s. 39; Mim. vyd. 15/001, s. 23) stanovuje definíciu odpadu, podľa ktorej sa zneškodnenie spravuje platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi. Definícia odpadu uplatniteľná v Spoločenstve bola zavedená smernicou Rady 91/156/ES z 18. marca 1991, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 75/442/EHS o odpadoch (Ú. v. ES L 178, s. 32; Mim. vyd. 15/002, s. 3) a bola následne prebratá do smernice 2006/12 (Ú. v. EÚ L 114, s. 9), článku 1 ods. 1 (citovaný v bode 11 týchto návrhov). Táto definícia je uplatniteľná *ratione temporis* na nariadenie č. 259/93 a v prejednávanej veci. Súčasne, smernica 2006/12 bola zrušená s účinnosťou od 12. decembra 2012 článkom 41 smernice č. 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 312, s. 3).

6 — Pozri však poznámku pod čiarou 5 vzhľadom na definície odpadu, zneškodňovania a zhodnocovanie uplatniteľnými *ratione temporis*.

6. Hlava II nariadenia č. 259/93 nazvaná „Zásielky odpadov medzi členskými štátmi“ obsahuje kapitolu A nazvanú „Odpad na zneškodnenie“. Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 259/93, ktorý sa nachádza v tejto kapitole uvádza:

„1. Keď oznamovateľ zamýšľa prepraviť odpad na zneškodnenie z jedného členského štátu do iného členského štátu a/alebo ho tranzitne prepraviť cez jeden alebo viacero iných členských štátov, a bez toho, aby bol dotknutý článok 25 ods. 2 a článok 26 ods. 2, oznámi to príslušnému orgánu štátu určenia a zašle kópiu oznámenia príslušným orgánom štátu odoslania a štátu tranzitu a príjemcovi odpadu.“

7. Článok 5 ods. 1 nariadenia č. 259/93 stanovuje:

„1. Prepravu možno vykonať len potom, keď oznamovateľ prevzal povolenie od príslušného orgánu štátu určenia.“

8. Kapitola B hlavy II má názov „Odpad na zhodnotenie“. Článok 6 ods. 1 nariadenia č. 259/93 stanovuje:

„1. Keď má oznamovateľ v úmysle prepraviť odpad uvedený v prílohe III na zhodnotenie z jedného členského štátu do iného členského štátu alebo ho tranzitne prepraviť cez jeden alebo viacero iných členských štátov, a bez toho, aby bol dotknutý článok 25 ods. 2 a článok 26 ods. 2, oznámi to príslušnému orgánu štátu určenia a pošle kópie oznámenia príslušným orgánom štátu odoslania a tranzitu a príjemcovi.“

9. Článok 26 stanovuje:

„1. Každá preprava odpadu vykonaná:

- a) bez oznámenia všetkým dotknutým príslušným orgánom podľa ustanovení tohto nariadenia; alebo
- b) bez súhlasu všetkých dotknutých príslušných orgánov podľa ustanovení tohto nariadenia; alebo

...

sa pokladá za nedovolenú prepravu.

...

5. Členské štáty vykonajú primerané právne opatrenia na zákaz a postih nedovolenej prepravy.“

B – *Smernica 2006/12*

10. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/12 nadobudla účinnosť 17. mája 2006. Odôvodnenia č. 2, 3 a 4 smernice stanovujú:

- „2. Podstatným cieľom všetkých opatrení vzťahujúcich sa na odpadové hospodárstvo by mala byť ochrana zdravia ľudí a ochrana životného prostredia pred škodlivým účinkom spôsobovaným zberom, prepravou, úpravou, skladovaním a odstraňovaním odpadov.
- 3. Na zvýšenie účinnosti odpadového hospodárstva v Spoločenstve je potrebná jednotná terminológia a definícia odpadov.

4. Účinné a konzistentné nariadenie o zneškodňovaní a zhodnocovaní odpadov by sa malo s určitými výnimkami vzťahovať na hnutelné veci, ktorých sa držiteľ zbavuje, chce sa zbaviť alebo je povinný sa zbaviť.“

11. Článok 1 ods. 1 smernice 2006/12 stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

- a) ‚odpad‘ je akákoľvek látka alebo predmet v kategórii ustanovenej v prílohe I, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa zbaviť alebo je povinný sa zbaviť;
- b) ‚pôvodca‘ odpadu je každý, koho činnosťou odpad vzniká (prvotný pôvodca), alebo ten, kto vykonáva úpravu, zmiešavanie alebo iné úkony s odpadmi, ak je ich výsledkom zmena povahy alebo zloženia týchto odpadov;
- c) ‚držiteľ odpadu‘ je pôvodca odpadu alebo fyzická osoba alebo právnická osoba, u ktorej sa odpad nachádza;
- ...
- e) ‚zneškodňovanie odpadov‘ je akákoľvek z činností, ktoré sú uvedené v prílohe II A;
- f) ‚zhodnocovanie odpadov‘ je akákoľvek z činností, ktoré sú uvedené v prílohe II B;
- ...“

12. Článok 20 smernice 2006/12 stanovuje:

„Smernica 75/442/EHS sa týmto zrušuje bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu tých smerníc do vnútroštátneho práva, ktoré sú uvedené v prílohe III časti B.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe IV.“⁷

III – Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

13. Shell naložil 3. septembra 2006 takzvaný Ultra Light Sulphur Diesel (ďalej len „ULSD“) na loď a prepravil ho k belgickému zákazníkovi (Gebr. Carens B. V. B. A., ďalej len „Carens“). Pri nakládke lode neboli nádrže úplne prázdne, v dôsledku čoho sa ULSD zmiešal s látkou Methyl Tertiary Butyl Ether (ďalej len „MTBE“).

14. Toto zmiešanie malo za následok, že ULSD nezodpovedal dohodnutým vlastnostiam výrobku a Carens ho nemohol použiť na pôvodne zamýšľaný účel, ktorým bol predaj ako motorovej nafty pre čerpace stanice. Teplota vzplanutia zmesi bola pre to príliš nízka. Navyše, podľa svojho environmentálneho povolenia nesmela Carens zmes s takou teplotou vzplanutia skladovať. Zmiešanie ULSD s MTBE sa zistilo až po tom, ako bola zásielka odovzdaná Carens v Belgicku. Na základe

7 — Článok 2 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu stanovuje, že „odpad“ je definovaný v článku 1 ods. 1 písm. a) smernice 2006/12/ES. Ako už bolo vysvetlené v poznámke pod čiarou 5, na prejednávanej vec sa uplatňuje *ratione temporis* výlučne nariadenie č. 259/93, a nie nariadenie č. 1013/2006.

písomných pripomienok Komisie v období medzi 20. a 22. septembrom 2006 prepravil Shell zásielku späť do Holandska a nechal ju zmiešať, aby bolo možné novú zmes predať ako palivo. Ako už bolo spomenuté, Shell pred začatím prepravy nevykonával oznámenie podľa nariadenia č. 259/93 ani nepožiadalo o povolenie.

15. Trestné konanie proti Shell bolo následne začaté pred Rechtbank Rotterdam. Prokurátor uviedol, že sa Shell približne od 20. do 22. septembra 2006, alebo niekedy v tom období, dopustil v Barendrecht a/alebo v Rotterdame, avšak rozhodne v Holandsku, a teda v každom prípade na území Európskej únie, konania (konaní) v zmysle článku 26 ods. 1 nariadenia č. 259/93, konkrétne že prepravil motorovou tankerovou loďou Nimitz z Belgicka do Holandska odpad, a to približne 333 276 kilogramov plynového oleja a/alebo motorovej nafty znečistenej MTBE, v každom prípade odpadového ropného výrobku, teda odpadu uvedeného pod kódom AC 030 v prílohe III nariadenia č. 259/93. Táto preprava bola vykonaná bez oznámenia všetkým dotknutým príslušným orgánom podľa nariadenia č. 259/93.

16. Za týchto okolností sa Rechtbank rozhodol položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

1. Má sa dodávka motorovej nafty považovať za odpad v zmysle [nariadení č. 259/93 a 1013/2006], keď:
 - a) táto dodávka pozostáva z Ultra Light Sulphur Diesel, ktorý bol neúmyselne zmiešaný s metyl tert. butyl eterom;
 - b) táto dodávka po doručení kupujúcemu – vzhľadom na uvedené zmiešanie – zjavne nezodpovedá osobitným vlastnostiam dohodnutým medzi kupujúcim a predávajúcim (a je teda výrobkom, ktorý nezodpovedá požadovanej akosti);
 - c) predávajúci túto dodávku – po reklamácií kupujúcim – v súlade s kúpnu zmluvou prevezme späť a vráti mu kúpnu cenu;
 - d) predávajúci zamýšľa túto dodávku – v danom prípade po zmiešaní s iným výrobkom – opäť uviesť na trh?
2. V prípade kladnej odpovede na otázku č. 1:
 - a) Možno za vyššie uvedených skutkových okolností stanoviť moment, od ktorého je to tak?
 - b) Zmení sa táto dodávka v niektorom momente medzi dodaním kupujúcemu a opätovným zmiešaním predávajúcim alebo na jeho účet na výrobok, ktorý nie je odpadom, a ak áno, v ktorom momente?
3. Má pre odpoveď na otázku č. 1 význam:
 - a) že uvedená dodávka by mohla byť použitá rovnakým spôsobom ako čistý ULSD ako pohonná hmota, ale vzhľadom na svoju nižšiu teplotou vzplanutia už nezodpovedala (bezpečnostným) požiadavkám;
 - b) že kupujúci túto dodávku vzhľadom na jej nové zloženie podľa svojho environmentálneho povolenia nesmel skladovať;
 - c) že kupujúci túto dodávku nemohol použiť na zamýšľaný účel, a to na predaj ako motorovej nafty na čerpacej stanici;
 - d) či sa vôľa kupujúceho vrátiť dodávku predávajúcemu riadila kúpnu zmluvou alebo nie;

- e) či vôľa predávajúceho vzhľadom na spracovanie zmiešaním a opätovný predaj skutočne smerovala k vzatiu dodávky späť;
- f) či táto dodávka bola alebo nebola spracovaná, či už tak, že bola uvedená opäť do pôvodne zamýšľaného stavu, alebo že bola premenená na výrobok, ktorý možno predať za cenu, ktorá sa blíži trhovej hodnote pôvodnej dodávky ULSD;
- g) či je tento postup nápravy zvyčajným výrobným postupom;
- h) že trhovú hodnotu dodávky v stave, v ktorom sa nachádzala v momente vzatia späť, je (skoro) totožná s cenou výrobku, ktorý má dohodnuté osobitné vlastnosti;
- i) že dodávku vzatú späť možno bez spracovania predať na trhu v stave, v ktorom sa nachádza v momente vzatia späť;
- j) že je obchodovanie s výrobkami, ako je uvedená dodávka, bežné a v obchodnom styku sa nepovažuje za obchodovanie s odpadom?

17. Písomné pripomienky predložili Shell, holandská vláda a Komisia. Všetci sa zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 6. marca 2013.

IV – Posúdenie

A – Pripomienky týkajúce sa pojmu odpad

18. Zastávam názor, a to aj napriek dĺžke prejudiciálnych otázok, že právne predpisy a príslušná judikatúra poskytujú jasnú odpoveď na položené otázky. Podstata problému spočíva v tom, že Shell neoznámil prepravu daného ropného výrobku a nezabezpečil si na to povolenia, aj napriek tomu, že k znečisteniu došlo neúmyselne.

19. Zmes, ktorú Shell prepravil z Belgicka do Holandska, môže spadať pod viaceré kategórie uvedené v prílohe I smernice 2006/12, ako napríklad „Q2 Výrobky, ktoré nezodpovedajú požadovanej akosti“, „Q4 Materiály rozliate, stratené alebo inou nehodou znehodnotené, včítane materiálov, zariadení a pod., ktoré boli v dôsledku nehody znečistené“ alebo „Q12 Znehodnotené materiály (napr. oleje znečistené PCB atď.)“.⁸

20. Žiadny z týchto faktorov nie je sám osebe určujúci, pretože zoznam kategórií odpadov stanovených v prílohe I smernice 2006/12 nie je konečný. Na základe bodu Q16 zahrňuje akékoľvek „materiály, látky či výrobky, ktoré nie sú obsiahnuté v uvedených kategóriách“. Zoznamy slúžia navyše iba ako návod, a triedenie odpadu je potrebné odvodiť predovšetkým z držiteľovho konania a z významu pojmu „zbaviť sa“.⁹

21. Ide však o faktory, ktoré podporujú názor, že daná látka, o ktorú ide v prejednávanej veci, predstavuje odpad. Platí to od momentu neúmyselného znečistenia ULSD s MTBE až do momentu, kedy zmiešaním došlo ku vzniku novej zmesi, t. j. inými slovami, k zhodnoteniu.¹⁰

8 — Podľa pripomienok Komisie, sa kód AC 030 (Odpadové oleje, nepoužiteľné na pôvodný účel) v prílohe III nariadenia č. 259/93, uvedený v obvinení proti žalovanému neuplatňuje, pretože žalovaný, ani kupujúci predmetný olej nepoužili. Táto kategória sa podľa názoru Komisie týka zvyškov oleja, ktorý už bol použitý.

9 — Rozsudok z 24. júna 2008, Commune de Mesquer, C-188/07, Zb. s. I-4501, bod 53 a tam citovaná judikatúra.

10 — Ani úplné zhodnotenie však nemusí nutne znamenať, že výrobok prestáva byť odpadom. Odpadom môže zostať, ak sa ho jeho držiteľ zbavuje, chce sa zbaviť alebo je povinný sa zbaviť. Rozsudok zo 7. marca 2013, Lapin luonnonsuojelupiiri, C-358/11, bod 57 a tam citovaná judikatúra.

22. Výhrady predložené zo strany Shell sú založené na nasledujúcich tvrdeniach. Uvádza, že výrobky, „ktoré nezodpovedajú požadovanej akosti“, ako je napríklad dotknuté znečistené palivo, nemôžu predstavovať odpad, a ak by tomu tak bolo, nutne by to viedlo k neprimeranému narušeniu obchodu; že palivo bolo vrátené odporcovi z dôvodu podmienok stanovených v zmluve s kupujúcim v Belgicku, a nie z dôvodu jeho povahy ako „odpadu“; že palivo malo aj naďalej ekonomickú hodnotu, a teda nepredstavovalo odpad; že Shell mal v úmysle opätovne predať výrobok v čase jeho spätného získania v Belgicku (či už ďalším zmiešaním alebo predajom v stave, v akom bol pri dodaní z Belgicka) a že k predaju takéhoto typu výrobku bežne dochádza pri obchodovaní s ropou; ako aj že kupujúci v Belgicku nemal pri vrátení paliva v úmysle ho zneškodniť a že palivo v čase vrátenia do Holandska už nepredstavovalo odpad.

23. Zastávam však názor, že žiadne z týchto tvrdení nie je podporené judikatúrou týkajúcou sa zneškodňovania odpadu.

24. Tieto tvrdenie taktiež priamo nesúvisia s kľúčovými otázkami položenými v danej veci, ktorými sa má určiť i) či Shell bol „držiteľom“ odpadu v zmysle článku 1 písm. c) smernice 2006/12, buď ako „pôvodca“ alebo ako právnická osoba, u ktorej sa odpad nachádzal a ii) či znečistené palivo bolo „odpadom“ v zmysle článku 1 písm. a) smernice 2006/12, pretože bolo látkou alebo predmetom v kategórii ustanovenej v prílohe I, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa zbaviť alebo je povinný sa zbaviť.

25. Navyše, na rozdiel od tvrdení Shell, zastávam názor, že Súdny dvor by nemal zohľadniť hocijaké predpoklady, ktoré nezodpovedajú skutkovému stavu opísanému v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Mám tým na mysli tvrdenie Shell, podľa ktorého si bol vedomý zloženia palivovej zmesi a možnosti jej opätovného predaja bez zmiešania s inými látkami skôr než náklad opustil Belgicko. Nesporný fakt opätovného zmiešania paliva pred jeho ďalším predajom smeruje podľa môjho názoru k úmyslu zbaviť sa ho, pričom samotné zmiešanie vedie ku zhodnoteniu, inými slovami, Shell zneškodňoval výrobok. V opačnom prípade by sa Súdny dvor vystavil riziku, že bude odpovedať na hypotetické otázky, ktoré sú podľa ustálenej judikatúry neprípustné.

26. Skutočnosť, že znečistené palivo „nezodpovedalo požadovanej akosti“ v zmysle zmluvných podmienok stanovených medzi Shell a Carens, nemá vplyv na určenie, či predstavovalo odpad v zmysle záväzných právnych predpisov EÚ o odpadoch, ktoré majú verejnoprávnu povahu a nezávisia od vôle zmluvných strán. Treba pripomenúť, že dotknutá palivová zmes obsahuje ULSD a MTBE. Pri každom zaobchádzaní s motorovou naftou sa musí brať do úvahy riziko, aké nebezpečenstvo pre životné prostredie predstavuje jej únik, a riziká protipožiarnej ochrany. MTBE je chemickou látkou, ktorá je v prípade kontaktu potenciálne škodlivá pre ľudské zdravie.¹¹ Tieto riziká sú zjavné, ak dôjde k situácii, kedy presné zloženie zmesi je výsledkom neúmyselného znečistenia, ktorého presná povaha sa dá zistiť prostredníctvom analýzy vykonanej *ex post*.

27. Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania je nesporné, že Shell i) súhlasil s vrátením palivovej zmesi od spoločnosti Carens, ii) súhlasil s prepravou palivovej zmesi späť do Holandska a iii) v skutočnosti nanovo zmiešal zmes v Holandsku tak, aby ju predal ako palivo. Zastávam názor, že akákoľvek ďalšia diskusia o tom, čo Shell mohol urobiť po tom, ako sa dozvedel o znečistení paliva, alebo čo by bol za iných okolností urobil, nie sú relevantné pre riešenie predmetných právnych otázok.

11 — Písomná otázka E-3582/01, ktorú Komisii položila poslankyňa Ulla Sandbæk (EDD), a odpoveď na ňu, ktorú v mene Komisie predložila pani Wallström (Ú. v. ES 172 E, s. 92).

B – Uplatnenie pojmu odpad v kontexte relevantných skutkových okolností

28. Hlavný problém v prejednávanej veci spočíva v určení, či znečistená zmes predstavuje „odpad“, hoci aj význam pojmov „pôvodca“ a „zneškodňovanie“ je pre riešenie sporu tiež dôležitý.

29. Pojem „pôvodca“ je definovaný v článku 1 písm. b) smernice 2006/12 ako „každý, koho činnosťou odpad vzniká (prvotný pôvodca), alebo ten, kto vykonáva úpravu, zmiešavanie alebo iné úkony s odpadmi, ak je ich výsledkom zmena povahy alebo zloženia týchto odpadov“. Pojem „zneškodňovanie“ je definované v článku 1 ods. 1 písm. e) ako „akákoľvek z činností, ktoré sú uvedené v prílohe II A“. Tieto ustanovenia treba vykladať v zmysle ustálenej judikatúry týkajúcej sa pojmu odpad, ktorého význam – ako som už uviedol – „treba v prvom rade odvodiť z konania držiteľa odpadu, ktoré závisí od toho, či má alebo nemá v úmysle zbaviť sa daných látok“.¹²

30. Navyše, skutočnosť, že látku možno na ekonomické účely opätovne použiť, jej nebráni v tom, aby predstavovala odpad,¹³ a ani skutočnosť, že látka tvorí súčasť výrobného procesu, jej nebráni v tom, aby predstavovala odpad.¹⁴

31. Tvrdenie Shell založené na tom, že znečistená zmes mohla byť predaná ako palivo bez akéhokoľvek ďalšieho spracovania, je bezpredmetné. Ako uviedol generálny advokát Jacobs vo veci *Palin Granit*, zloženie látky všeobecne neurčuje, či je alebo nie je odpadom. Zloženie látky ale môže určovať, či ide o nebezpečný odpad, a to môže napovedať tomu, či sa jej držiteľ chce zbaviť, alebo je povinný sa jej zbaviť.¹⁵

32. Rozsah pôsobnosti pojmu odpad tak závisí od významu pojmu „zbaviť sa“.¹⁶ Na rozdiel od prílišného zdôrazňovania vplyvu na obchodovanie, ako to uviedol Shell, judikatúra jasne poukázala na to, že sloveso „zbaviť sa“ sa má vykladať v zmysle cieľov smernice 2006/12, ktorým je ochrana ľudského zdravia a životného prostredia, a cieľov politiky Európskej únie v oblasti životného prostredia. Zameriava sa na vysokú úroveň ochrany životného prostredia, prevenciu a vychádza zo zásady obozretnosti. Pri náležitom zohľadnení cieľov smernice 2006/12 a článku 191 ods. 2 ZFEÚ sa pojem „zbaviť sa“ nemôže vykladať restriktívne.¹⁷

33. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pojem „zbaviť sa“ zahŕňa súčasne zneškodňovanie a zhodnotenie určitej látky alebo predmetu.¹⁸

34. Určité okolnosti môžu naznačovať, že došlo k zbaveniu sa látky alebo predmetu, alebo úmyslu či povinnosti zbaviť sa látky alebo predmetu v zmysle článku 1 ods. 1 smernice 2006/12. Takým je najmä prípad, keď použitou látkou je odpad z výroby, čiže produkt, ktorý ako taký nebol predmetom danej výroby.¹⁹ Súdny dvor teda rozhodol, že zostatky pri ťažbe v žulovom lome, ktoré nie sú hlavným predmetom ťažby, môžu predstavovať odpad.²⁰ Platí to aj napriek tomu, že neexistoval žiadny rozdiel vo fyzikálnej kvalite alebo minerálnom zložení základného kameňa, zostatkového kameňa a kameňa vyťaženeho na komerčné využitie.²¹

12 — Rozsudok z 18. apríla 2002, *Palin Granit a Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus*, C-9/00, Zb. s. I-3533, bod 22 a tam citovaná judikatúra; pozri tiež *Commune de Mesquer*, bod 53.

13 — Rozsudky z 28. marca 1990, *Vessoso a Zanetti*, C-206/88 a C-207/88, Zb. s. I-14641, bod 9, a z 25. júna 1997, *Tombesi a i.*, C-304/94, C-330/94, C-342/94 a C-224/95, Zb. s. I-3561, bod 47, ako aj *Palin Granit*, bod 53.

14 — Rozsudok z 18. decembra 1997, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, Zb. s. I-7411, bod 32.

15 — Body 45 a 46 citovaných návrhov.

16 — Rozsudok *Inter-Environnement Wallonie*, bod 26.

17 — *Palin Granit*, bod 23 a tam citovaná judikatúra, rozsudok zo 7. septembra 2004, *Van de Walle*, C-1/03, Zb. s. I-7613, bod 45. Ako už bolo uvedené, článok 174 ods. 2 ES sa na prejednávanú vec uplatňuje *ratione temporis*.

18 — Rozsudok *Inter-Environnement Wallonie*, bod 27.

19 — Rozsudok *Commune de Mesquer*, bod 41 a tam citovaná judikatúra.

20 — Rozsudok *Palin Granit*, bod 29.

21 — Pozri návrhy, ktoré predložil generálny advokát Jacobs vo veci *Palin Granit*, body 44 a 45.

35. Na druhej strane Súdny dvor už tiež rozhodol, že látka, materiál alebo surovina, ako výsledok výrobného procesu alebo ťažby, ktorých hlavným účelom však nie je produkcia tejto látky, materiálu alebo suroviny, nemusia predstavovať zostatok, ale môžu byť vedľajším produktom, ktorého sa podnik nechce zbaviť, ale chce ho využiť alebo predať za hospodársky výhodných podmienok v neskoršom procese bez predchádzajúceho spracovania.²² Vzhľadom na povinnosť vykladať pojem odpad široko, aby sa obmedzili nevýhody alebo škodlivosť obsiahnuté v jeho povahe, Súdny dvor vo svojom prístupe zúžil možnosť použitia argumentácie týkajúcej sa vedľajších produktov na situácie, keď opätovné použitie látky, materiálu alebo suroviny nie je iba eventuálne, ale je nepochybné, pričom k nemu dôjde bez predchádzajúceho spracovania a bez prerušenia výrobného procesu.²³

36. Vzhľadom na to, že znečistenie bolo náhodné, skutkové okolnosti konania vo veci samej zjavne nespádajú pod výnimku týkajúcu sa vedľajších produktov. Judikatúra Súdneho dvora je jasná. Odpad nevyučuje látky a predmety, ktoré je možné zhodnotiť ako palivo spôsobom, ktorý je v súlade so životným prostredím.²⁴ Možnosť opätovného použitia látky s úpravami, nie je relevantná.²⁵

37. Zastávam názor, že zásielka obsahujúca ULSD, zmiešaná neúmyselne s MTBE, ktorá mala v dôsledku toho teplotu vzplanutia nižšiu, než je povolené na účely predaja ako nafty na čerpacie stanici, sa stáva odpadom v zmysle článku 1 ods. 1 písm. a) smernice 2006/12 v momente znečistenia, a zostáva odpadom až do jej zhodnotenia zmiešaním alebo jej komerčným preklasifikovaním objektívnym spôsobom. V dôsledku toho došlo k preprave odpadu. Situácia by bola iná len vtedy, ak by k zhodnoteniu zmiešaním alebo ďalším predajom tretej osobe na základe dokumentácie uvádzajúcej presné zloženie palivovej zmesi, došlo pred ďalším naložením v Belgicku.²⁶

38. Z tohto dôvodu bol Shell „pôvodcom“ odpadu podľa článku 1 ods. 1 písm. b) smernice 2006/12, ako aj „držiteľom“ odpadu podľa článku 1 ods. 1 písm. c) tej istej smernice, vzhľadom na to, že sa zmes stala „odpadom“ v čase znečistenia. Zmes zostala odpadom v Belgicku, kde sa Carens stal držiteľom odpadu podľa článku 1 ods. 1 písm. c), v dôsledku čoho bol povinný zbaviť sa znečistenej zmesi, pretože ju nesmel skladovať, čo aj urobil tým, že ju vrátil žalovanému.

39. Vrátením paliva sa Shell stal znova držiteľom odpadu v zmysle článku 1 ods. 1 písm. c) smernice 2006/12, ako „pôvodca“ a ako právnická osoba, ktorá ho má v držbe. Shell bol preto povinný zbaviť sa odpadu až do momentu opätovného zmiešania v Holandsku, pričom toto zmiešanie predstavovalo zhodnotenie, ktorým došlo ku zbaveniu sa odpadu. Inými slovami, keďže k vykonaniu procesu zhodnotenia zo strany Shell nedošlo pred spätočnou prepravou do Holandska, znečistená zmes zostala počas tejto prepravy odpadom.

40. Na záver by som rád zdôraznil, že samotné nesplnenie dohodnutých zmluvných podmienok, samé osebe neznamená, že látka alebo predmet sa má považovať za odpad. Ak predávajúci dodá do reštaurácie mleté mäso, ktoré je zmesou hovädzieho a konského mäsa, namiesto čistej hovädziny, ako to bolo dohodnuté medzi zmluvnými stranami, môže byť zmluvne zaviazaný akceptovať vrátenie dodávky, bez toho aby sa stala odpadom. Ak je však výrobok výsledkom náhodného zmiešania hovädzieho mäsa s konským mäsom pri spracovaní mletého mäsa, je povinný zbaviť sa mletého mäsa až kým nezistí jeho presné vlastnosti a mleté mäso buď zneškodní alebo komerčne preklasifikuje, napríklad ako krmivo pre norky, alebo ako zmes hovädzieho a konského mäsa, určená na ľudskú spotrebu, v prípade že spĺňa príslušné požiadavky stanovené právnymi predpismi v oblasti

22 — Rozsudok Commune de Mesquer, bod 42 a tam citovaná judikatúra.

23 — Rozsudok Commune de Mesquer, bod 44 a tam citovaná judikatúra.

24 — Rozsudok ARCO Chemie Nederland, C-418/97, Zb. s. I-4475, bod 65.

25 — Rozsudok Commune de Mesquer, bod 40 a tam citovaná judikatúra.

26 — Na účely zhrnutia relevantných právnych predpisov týkajúcich sa otázky, kedy látka prestáva byť odpadom pozri body 76 až 79 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott z 13. decembra 2012 vo veci Lapin luonnonsuojelupiiri, (C-358/11, rozsudok Súdneho dvora z 7. marca 2013). Poznamenávam, že táto vec sa týka smernice 2008/98 a najmä, v bodoch 53 až 60, sa týka otázky, kedy látka prestáva byť odpadom podľa článku 6 smernice 2008/98, pretože prešla činnosťou zhodnocovania.

potravín.²⁷ Všeobecnejšie povedané, neúmyselne vyrobená zmes zlúčenín je *prima facie* odpadom, ak použitie, na ktoré je určená, nie je z dôvodu neznalosti jej zloženia bezpečné. Platí to pre výrobky, akými sú potraviny alebo palivá, ktorých vlastnosti sú dôležité pre ľudské zdravie a životné prostredie.²⁸

41. Uvedené mleté mäso by tak podľa práva EÚ v oblasti odpadov predstavovalo „odpad“ – presnejšie výrobok, ktorý nezodpovedá požadovanej akosti, ktorý bol v dôsledku nehody znečistený,²⁹ – v čase od znečistenia do zbavenie sa alebo zhodnotenie prostredníctvom reklasifikácie.

42. Z tohto dôvodu, na rozdiel od tvrdení Shell predložených na pojednávaní, odpoveď, ktorú navrhmem nespôsobí neprimerané narušenie obchodu, ale naopak zdôrazní štandardnú starostlivosť, ktorú možno očakávať od každého zodpovedného obchodníka, teda považovať za odpad každý výrobok, ktorý je znečistený v dôsledku nehody.

V – Návrh

43. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem Súdnemu dvoru, aby na všetky otázky položené Rechtbank te Rotterdam odpovedal takto:

Zásielka pozostávajúca z paliva, ktoré predajca berie späť a spracováva zmiešaním s cieľom uviesť ho opäť na trh, pretože palivo bolo neúmyselne zmiešané s inou látkou a teda už nespĺňalo bezpečnostné požiadavky na to, aby mohlo byť skladované kupujúcim na základe environmentálneho povolenia, sa má považovať za odpad podľa článku 2 písm. a) nariadenie Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva, a to od okamihu neúmyselného znečistenia, až do jej zhodnotenie zmiešaním.

27 — Pozri, pokiaľ ide o analýzu okolností, za akých možno mäso a živočíšnu múčku považovať za odpad, pozri rozsudok Súdneho dvora z 1. marca 2007, C-176/05, KVZ retec GmbH, Zb. s. I-1721.

28 — Pozri napríklad smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 98/70/ES z 13. októbra 1998 týkajúcu sa kvality benzínu a naftových palív, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/12/EHS (Ú. v. ES L 350, s. 58; Mím. vyd. 13/023, s. 182), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o kvalitu automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 1999/32/ES, pokiaľ ide o kvalitu paliva využívaného v plavidlách vnútrozemskej vodnej dopravy, a zrušuje smernica 93/12/EHS (Ú. v. EÚ L 140, s. 88), a smernicu Komisie 2011/63/EÚ z 1. júna 2011, ktorou sa na účely prispôsobenia technickému pokroku mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/70/ES týkajúca sa kvality benzínu a naftových palív (Ú. v. EÚ L 147, s. 15).

29 — Pozri prílohu I smernice 2006/12, kategórie Q2 a Q4.